

KESKISUOMALAINEN

PERJANTAINA
19.2.2016Tuottaja: Eija Marja-aho
p. 014 622 259
Toimitussihteeri:
Timo Sillanpää ja
Pasi Rahikainenetunimi.sukunimi@
keskisuomalainen.fiOsoite: Erä ja luonto,
PL 159, 40101 Jyväskylä

pe

LINNUT

Pienikokoinen talvehtija
siirtyy pohjoiseen nopeimmin

Lajit vastaavat ilmastonmuutokseen siirtymällä suotuisan ilmaston mukana. Esimerkiksi suomalaisten lintulajien pesimäkannat siirtyvät ilmastonmuutoksen myötä kohti pohjoista. Nopeimmin siirtyvät pienikokoiset, Suomessa talvehtivat lintulajit. Useimmat lajit levittäytyvät nuorina.

Osittaisuuttajat, eli lajit, joiden kanta osittain talvehtii ja osittain muuttaa, liikkuvat kohti pohjoista noin 2,3 kilometriä vuodessa. Tutkimuksen mukaan Keski- ja Etelä-Euroopassa talvehtivien lyhyen matkan muuttajien pesimäkanta siirtyy hitaammin, vain vajaat puoli kilometriä vuodessa.

” Metsästys kiinnostaa myös urbanisoituvaa suomalaista. Jos lähipiiri ei ole ohjaamassa erälle lapsesta, innostus saattaa syntyä vasta aikuisiällä.

Suomen riistakeskuksen johtaja Reijo Orava,
Metsästäjä-lehti 1/2016.

Erä ja luonto

JUSSI MURTO-SAARI

Ives on kaupunkimaisissa ympäristöissä haastava saalis. Kun jäljet katoavat, täytyy metsästäjien tietää muuten eläimen liikkeistä. Samalla on hyvä kertoa avoimesti lähialueen ihmisille, mitä ollaan tekemässä.

Kaupunkilaistuva metsästys:

Metsästäjän sosiaalisten taitojen olisi hyvä olla erinomaisen ampumataidon luokkaa. Kaupunkiympäristössä korostuvat turvallisuus ja hyvät tavat.

Saalista läheltä

JYVÄSKYLÄ
Tommi Salo

Kun riistaeläimet ovat osin kaupunkilaistuneet, miksei metsästyksen voisi kaupunkilaistua.

– Tärkeintä on osata ajatella, mitä milloinkin alueelta voi metsästä ja millä tavalla. Jos metsästäjä on luovallista asiassa luovallisuudella paikalla, mitä sitten vaikka joku näkeekin lähellä kaupunkiympäristöstä metsästäjän, jyvaskyläläinen ammattiriistanhoitaja **Toni Hirvonen** vastaa omaan kysymykseensä. Kaupungeissa ja kaupunkimaisissa ympäristöissä tavataan koko ajan enemmän hirviä, kauriita, pienpetoja ja suuret jännekin.

Hirvonen pitää täysin luonnollisena kehityksenä, että myös metsästys urbanisoituu.

” Jos ilveksiä ammutaan kaupunkien läheisyydessä, ne eivät tule pyörimään kaupunkiympäristöihin.

– Kyse on riistakantojen monipuolisesta hyödyntämisestä. Lähiluonnon hyödyntäminen onnistuu muualla maailmassa, joten se voisi onnistua meilläkin, saksalaisen metsäskulttuurin hyvin tunteva Hirvonen miettii. Hänen mukaansa yleinen ilmapääri on helppo se, ettei kaupunkimaisissa metsissä voi yksinkertaisesti metsästä. Hirvonen heittää ilmoille ajatuksen Jyväskylän Laajavuoren avoimista metsästykselle.

– Laajavuorella on hirviä, kauriita, supikoiria, kettuja ja ilveksiä.

Kaupunkilaistuva metsästys on Hirvosen mukaan eniten asennoitumiskysymys. Mitä lähemmäs kaupunkia mennään, sitä tarkemmin on huomioitava, miten toimitaan.

Kokenut ammattiriistanhoitaja muistuttaa, että kaupunkimaisessa metsästyksessä korostuvat turvallisuus, hyvät tavat ja riistan kunnioitus.

– Metsästyksessä ei voi tehdä tapahtumaa, jossa ammutaan hirvi kaupan takapihalle tai mennään ilvesjahtiin hiihtoladun varteen.

Metsästäjässä lähellä kaupunkiympäristöjä herää huoli turvallisuudesta. Hirvonen sanoo, että tällöin tarkka etukä-

teissuunnittelu on arvossaan. Esimerkiksi käytettävät ampu- masekretit on selvítettävä tarkasti ennakkoon.

– Tällainen metsästys ei sovi paukku- ja saalisahneille metsästäjille. Välillä on vain hyväksyttävä, että saalis pääsi karuun. Jos jäät miettimään laukausta, älä ammu.

Ives on Hirvosen mukaan hyvä esimerkki kaupunkien läheisyydessä metsästettävistä eläimistä. Hän pitää ilvestä kaupunkiympäristössä vaikeana saaliina. Sen jäljet katoavat helposti,

joten metsästäjien on tiedettävä tarkasti eläimen liikkeistä.

– Tässä kohtaa korostuvat sosiaaliset taidot. Metsästäjien on kerrottava avoimesti etukäteen, mitä ovat tekemässä. Muuten monenlaiset puheet lähtevät helposti liikkeelle.

Kaupunkilaistuvassa metsästyksessä ei ole kyse vain ihmisen omasta halusta. Esimerkiksi kauriit viihtyvät hyvin kaupunkimaisissa ympäristöissä. Tämä taas houkuttelee paikalle petoja, kuten ilveksiä.

Eläimet myös käyttäytyvät kaupungeissa metsäolosuhteis-

ta poikkeavilla tavoilla. Hirvosen kokemusten perusteella ilves sietää kaupungissa ihmistä paremmin kuin syrjäisemmillä seuduilla: esimerkiksi sen paikoitaisuus puolittuu metsään verrattuna.

– Jos ilveksiä ammutaan kaupunkien läheisyydessä, ne eivät tule pyörimään kaupunkiympä-

ristöihin. Silloin ilvesten voidaan antaa olla rauhassa syrjemillä seuduilla.

Hirvonen toivoo, että yleinen keskustelu metsästyksessä korostaisi haittojen sijaan hyötyjä. Malttia ja ymmärrystä vastakaisille ajatuksille hän kaipaa niin metsästäjiltä kuin heidän vastustajiltaan.

Parhaat opit
tuodaan Suomeen

Tommi Salo

Ammattiriistanhoitaja **Toni Hirvonen** on viettänyt pitkiä aikoja Saksassa ja oppinut paljon sikäläisestä metsäskulttuurista.

Hirvonen on todistanut omin silmin, kuinka esimerkiksi sorkkaeläimiä metsästetään kaupunkien lähialueilta ja viedään lähiruokaasi paikalliseen ravintolaan.

Saksalaiset ovat myös järjestäneet riistapäiviä, jolloin metsästyksen teitä on osaksi päivää suljettu liikenteeltä.

– Meidän kannattaisi Suomessa miettiä, mitä hyviä asioita voisimme tuoda meikäläiseen met-

säskulttuuriin ja mitä asioita olisi syytä täällä välttää.

Yksi oppi voisi Hirvosen mukaan olla se, että siedetään riistaa ja metsästäjiä ja hyväksytään metsästyksen kaupungistuminen. Toisaalta metsästäjienkin olisi ymmärrettävä, mitä kaupunkimaisissa ympäristöissä metsästäminen edellyttää.

Riistanhoitajana Saksassa toiminut Hirvonen on hakenut metsästyksiä ainoastaan Etelä-Afrikkaa myöten. Seuraavaksi hän on suunnitellut tiedonhankumatkaa Sambiaan ja Namibiaan.

– Joskus pitää mennä kauas, jotta näkee lähelle.

JAANA KAUITO

Lumi voi vaurioittaa kaikkia puulajeja.

Metsäkansa
kantaa
raskasta
taakkaa

Luonnossa

Sataa unelmankeveitä lumihuitaleita. Lumi niin kuin unelmankin voivat kuitenkin kertyessään muuttua raskaaksi taakaksi.

Lumikerroksen paino riippuu siitä, paljonko siinä on vettä. Kosteaa lumi takertuu oksiin ja neulasiin ja muodostaa lisää tarttumapintaa lumelle. Suuren kuusen latvusto voi joutua kannattelemaan jopa kolmen tonnin painoista lumikuormaa.

Taimikon nuoret puut seisovat ryhdikkäänä kuin hovi-neidot lumen alla. Kumartua ei saa, sillä kallistuminen johtaa helposti kahta suurempaan lumikuormaan ja syökkierteseen maata ja kuolemaa kohti. Luokille taipunut runko ei enää yleensä nouse, vaan sortuu kasvinkumppaniensa varjossa.

Suuretkin puut voivat vielä kaatua roudattomassa maassa lumen painosta. Männy runko voi paukahtaa poikki ja kuusen latva katketa. Mutta metsäkansa lumen kantaa tavalla tai toisella. Minna-Maarit Kytöviita

Maaperän
eläimet tiukilla

Kuluva talvi koettelee maaperän hajottajaeläimiä, kuten punkkeja, hyppähäntäisiä ja ankyrimatoja, todella raskaalla kädellä. Tammikuun paukkupakkaset ilman lumen antamaa suojaa koituvat monen otuksen kohtaloksi. Kuitenkin pahempaa oli tulossa: viime viikolla maassa oli suojajäiden ja vesisateiden myötä sulaa vettä jokaisessa painanteessa routaisen maan päällä. Ja nyt kun vesi jäätyy, eläinten olot raastuvat entisestään.

Jäätymis-sulamis-sykli ovat kaikkein pahinta maaperän pienten eläinten kannalta. Varmaa on, että alati ääripäästä toiseen vaihtelevat olot johtavat monen eläimen tuhoon. Varmaa tosin on myös se, että eläinpopulaatiot ja -yhteisöt palautuvat seuraavaan kasvukauden

aikana. Näin on tapahtunut lukemattomia kertoja pohjoisen luonnon historiassa.

Suojasäät toivat mukanaan myös jokatalviset hyppähäntäisten massavaellukset lumenpinnalla. Märkä lumi kihi paikoin mustanaan noita veikeitä pieniä pomppivia otuksia.

Jari Haimi

Selkärangattomat
vuokralaiset

Talvella selkärangattomien törmää lähinnä asunnoissa. Yksi monelle tuttu kuokkavieras on sokeritoukka. Se viihtyy lämpimissä ja kosteissa sisätiloissa. Sokeritoukan äkkää yleensä kylpyhuoneesta, jossa se vilahtaa piloon lattiaikaivon. Ei pelkoa, otus on harmiton.

Sokeritoukan lisäksi asunnoissa elää valtava selkärangattomien monimuotoisuus. Etenkin kesällä asuntoihin eksyy jos jonkinlaisia taapertajaa.

Yhdysvalloissa tehty tutkimus löysi yhdestä omakotitalosta vähintään 30, parhaimmillaan yli 200 lajia. Suurin osa oli kärpäsia, hämähäkkejä, kovakuoriaisia sekä pistiäisiä, erityisesti muurahaisia. Asuntojen selkärangattomat ovat yleensä satunnaisia vierailijoita, luontaisilta poluiltaan sisätiloihin eksyneitä.

Teenpä ehdotuksen. Koska lintuharrastajat keräävät jos jonkinlaisia piha- ja ikkunapinnoja, niin voisihan sitä joku lukija havainnoida kotinsa selkärangattomia ja kertoa löydöksistään luontopalstan kirjoittajille. Atte Komonen

Lähetä havaintosi osoitteeseen
luonnossa.group@korppi.jyu.fi

JUSSI MURTO-SAARI

Sokeritoukka on monelle tuttu kuokkavieras.